

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення самостійної роботи
з дидактичним забезпеченням
з дисципліни

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМИ
В БУДІВНИЦТВІ**

(для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)

ХАРКІВ
ХНАМГ
2013

Методичні вказівки до проведення самостійної роботи з дидактичним забезпеченням з дисципліни **«Економіка та управління нововведеннями в будівництві»** (для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Г. Ф. Скала, Н. В. Бібік. Х.: ХНАМГ, 2013. – 14 с.

Укладачі: **Г. Ф. Скала,
Н. В. Бібік**

Рецензент: д.т.н., професор В. І. Торкатюк

***Затверджено на засіданні кафедри економіки будівництва, протокол № 1
від 29.08.2011 р.***

ВСТУП

Основною метою викладання дисципліни „Економіка та управління нововведеннями в будівництві” є формування системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу питань економіки інноваційної діяльності та її організації з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища її функціонування.

Предметом вивчення дисципліни є економічний механізм функціонування інноваційної діяльності, формування та використання ресурсного потенціалу з метою оптимізації її економічних результатів.

Основними завданнями вивчення дисципліни „Економіка та управління нововведеннями в будівництві” є:

- підкреслити цільові характеристики діяльності на ринку;
- сформулювати програми виробництва інноваційної продукції та її реалізації, ресурсне забезпечення програм;
- визначити складові ресурсного потенціалу та знайти шляхи його ефективного використання;
- засвоїти поняття: «ринкова система», «попит та пропозиція в сфері інновацій»;
- визначити поняття механізму формування та використання доходів і прибутків від різних напрямів інноваційної діяльності (виробничої, комерційної, зовнішньоекономічної, фінансової, інвестиційної тощо);
- оцінити ефективність інноваційної діяльності та знайти шляхи її підвищення;
- оцінити конкурентоспроможність інноваційної продукції.

Важливим елементом оволодіння знаннями та навичками у час, вільний від обов’язкових навчальних занять, який формує практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтує їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем в інноваційній сфері і підвищує якість професійної підготовки управлінських кадрів є *самостійна індивідуальна робота студента*. Методичні вказівки призначені для організації індивідуальної роботи студентів при вивченні дисципліни „Економіка та управління нововведеннями в будівництві”.

У процесі вивчення дисципліни навчальними планами передбачене виконання студентами роботи з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, які одержані ними за час вивчення курсу „Економіка та управління нововведеннями в будівництві”.

Кожний студент має виконати завдання самостійно, ґрунтовно вивчити відповідні нормативні документи та спеціальну літературу.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Основне полягає в самостійній праці студентів з вітчизняною і закордонною літературою, нормативними актами у сфері інноваційної діяльності. Самостійна робота є інструментом опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основними видами самостійної роботи студентів є:

- обов'язкове вивчення або закріплення матеріалу, що отриманий під час вивчення лекцій;
- опрацювання та вивчення інформації з літератури, що рекомендована до вивчення;
- контрольна перевірка кожним студентом якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

Передбачається робота над індивідуальним завданням у формі контрольної роботи (див. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни "Економіка та управління нововведеннями в будівництві").

Основною метою викладання дисципліни „Економіка та управління нововведеннями в будівництві” є формування системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу показників інноваційної діяльності з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

У процесі вивчення дисципліни навчальними планами передбачене виконання студентами самостійної роботи з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, що одержані ними за час вивчення курсу дисципліни „Економіка та управління нововведеннями в будівництві”.

Кожний студент має виконати завдання самостійно, більш ґрунтовно вивчити відповідні нормативні документи та спеціальну літературу.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Розділ 1. Зміст нововведень і інновацій

- 1.1. Поняття нововведень та інновацій; їхнє трактування.
- 1.2. Соціальний зміст нововведень.
- 1.3. Класифікація й компоненти нововведень.
- 1.4. Наукова діяльність, як основа нововведень.
- 1.5. Державна підтримка нововведень.

Розділ 2. Особливості економіки нововведень

- 2.1. Загальні положення економіки новітніх процесів.
- 2.2. Інноваційне середовище - елемент мезорівневої економіки.
- 2.3. Фінансування інноваційної діяльності.
- 2.4. Комерціалізація науково-технічних розробок.
- 2.5. Оцінка економічної ефективності нововведень.

Розділ 3. Особливості організації новітніх процесів

- 3.1. Планування політики нововведень.
- 3.2. Технологія управління інноваційними процесами.
- 3.3. Стратегія інноваційних процесів.
- 3.4. Інноваційні підприємства.
- 3.5. Співробітництво в сфері нововведень.
- 3.6. Результативність нововведень.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів - поточне оцінювання знань студентів виконують під час проведення занять і здійснюють перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання індивідуального завдання;
- виконання проміжного контролю;
- виконання модульного контрольного завдання.

При оцінюванні практичних завдань увагу слід приділити також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Оцінювання знань студентів проводять за 4-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки "5" (відмінно) студент має:

- укластися в установлений термін підготовки відповіді;
- викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язно та обґрунтовано;
- уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її та обґрунтувати ухвалене рішення;
- упевнено відповідати на запитання викладача і без зауважень з його боку;

2. Для одержання оцінки "4" (добре) студент мусить:

- укластися в установлений термін підготовки відповіді;
- викладати теоретичний матеріал обґрунтовано та зв'язно;
- не вагатися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;
- уміти обґрунтувати ухвалене рішення;
- добре відповідати на запитання викладача.

3. Для одержання оцінки "3" (задовільно) студент має:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо її вирішення;

- позитивно відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії;
- допускати недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони мають бути правильні.

4. Оцінку "2" (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, що сформульовані у п.3.

Оцінювання знання матеріалу, здійснюють за 4 бальною системою та згідно з „Методикою переведення показників успішності знань студентів” перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 1.1).

Таблиця 1.1. - Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100 включно
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	більше 25 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	від 0 – 25 включно

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТЬ

Модуль - Економіка та управління нововведеннями в будівництві

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Зміст нововведень та інновацій.

1. Поняття нововведень та інновацій; їхнє трактування.
2. Соціальний зміст нововведень.
3. Класифікація й компоненти нововведень.
4. Наукова діяльність, як основа нововведень:
 - 4.1. Наукова діяльність - системний процес пізнання та інновацій;
 - 4.2. Інтелектуальна власність.
5. Державна підтримка нововведень:
 - 5.1. Аналіз стану інноваційного середовища в Україні й світі;
 - 5.2. Основні положення законодавства України в сфері нововведень:
 - 5.2.1. Регулювання новітніх введень.
 - 5.3. Пріоритетні напрямки нововведень.

1. Мета заняття: Освоєння історії розвитку інноваційних процесів; навчитися виділяти основні фактори інновацій. вивчити ознаки, за якими здійснюють класифікацію інноваційних складових.

2. Методика проведення практичної частини заняття: обговорення питань, що виникли в студентів під час самостійної підготовки до заняття, контроль за ходом виконання домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції, тестовий контроль знань студентів.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

1. Походження термінів “нововведення” та “інновація”.
2. Що міститься в різних трактовках терміна “інновація”?
3. Загальна класифікація інновацій.
4. Місце наукових досліджень в інноваційній діяльності.
5. Форми результатів наукових досліджень.
6. Інтелектуальна власність та її захист.
7. Яким чином інноваційні процеси впливають на стан соціума?
8. Чим зумовлений нинішній стан інноваційної діяльності в Україні і світі?
9. Якими важелями Українське суспільство впливає на інноваційні процеси?
10. Законодавство України щодо інноваційних процесів.
11. Яким чином відбувається державне регулювання інноваційної діяльності?
12. Як визначають статус інноваційного підприємства?
13. Які пільги та інші стимулюючі заходи впроваджують щодо інноваційних підприємств?

14. Яким чином визначають напрямки ,які є пріоритетними для розвитку як інноваційні?

4. Контроль за ходом виконання самостійної роботи студентів: Підготовка доповідей на теми: з історії інновацій; правова основа діяльності.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: Студент при підготовці до заняття має знайти відповіді на наступні запитання:

1. Етапи розвитку інноваційного процесу;
2. Основні поняття й термінологія;
3. Ознаки, за якими виконують класифікацію.

6. Література: основна [1-7]; додаткова [8-31].

Модуль 2

ЗМ 2. Особливості економіки нововведень

1. Загальні положення економіки новітніх процесів.
2. Інноваційне середовище - елемент мезорівневої економіки.
3. Фінансування інноваційної діяльності.
4. Комерціалізація науково-технічних розробок.
5. Оцінка економічної ефективності нововведень.

1. Мета заняття: Вивчення таких особливостей економіки інновацій : загальних засад економіки інноваційних процесів, інноваційного середовища, фінансування інноваційної діяльності, комерціалізації науково-технічних розробок та оцінки економічної ефективності інновацій.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття:

обговорення питань, що виникли у студентів під час самостійної підготовки до заняття; контроль за ходом виконання домашнього завдання; тестовий контроль знань студентів, що отримані на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття:

1. Сутність ринкової економіки щодо інноваційної діяльності.
2. Форми інноваційного продукту (товару).
3. Види інноваційного товару.
4. Рівні подання товару.
5. Як слід розуміти «Інноваційне середовище - елемент мезорівневої економіки»?
6. Які найбільш розповсюджені джерела фінансування інноваційної діяльності?
7. Що значить (фінансування за рахунок власних коштів)?
8. Як слід розуміти «результат наукових досліджень є товар»?
9. Алгоритм наукових досліджень.

10. Як здійснюють визначення перспективних напрямків комерціалізації досліджуваних явищ і ефектів?
11. Як здійснюють визначення пріоритетів комерціалізації науково технічних розробок?
12. «Побічні результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт», що це означає?
13. Які основні фактори, що впливають на успіх комерціалізації науково-технічної розробки?
14. Які основні етапи пошуку партнерів, інвесторів і покупців стосовно інноваційного продукту?
15. Які існують шляхи просування науково-технічних розробок на ринок?
16. Які можуть бути обрані форми й схеми одержання комерційного ефекту від реалізації результатів наукових досліджень?
17. Чи є типові проблеми при просуванні розробок на ринок, які саме?
18. Як оцінюють економічну ефективність інновацій?

4. Контроль за ходом виконання самостійної роботи студентами:
Виконання контрольних робіт з поставлених питань.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: Студент при підготовці до заняття має знайти відповіді на наступні запитання:

1. Загальні засади економіки інноваційних процесів у ринковому середовищі .
2. Інноваційне середовище - елемент мезорівневої економіки.
3. Джерела та схеми фінансування інноваційної діяльності.
4. Схеми і алгоритми комерціалізації науково-технічних розробок.
5. Оцінка економічної ефективності інновацій.

6. Література: основна [1-7]; додаткова [8-31].

Модуль 3

ЗМ 3. Особливості організації новітніх процесів

1. Планування політики нововведень.
2. Технологія керування інноваційним процесом.
3. Стратегія інноваційних процесів:
 - 3.1. Цілі й шляхи їхнього досягнення;
 - 3.2. Система підготовки фахівців для інноваційної діяльності;
 - 3.3. Інноваційна сприйнятливість підприємств;
 - 3.4. Проблеми великих організацій.
4. Інноваційні підприємства:
 - 4.1. Бізнес-Інкубатори. Технопарки.
5. Співробітництво в сфері нововведень:
 - 5.1. Великомасштабні нововведення;

5.2. Міжнародне науково-технічне співробітництво.

6. Результативність нововведень.

1. Ціль заняття: Вивчення організаційних застав інноваційної діяльності, взаємозв'язків учасників інноваційних процесів та оцінки загальної ефективності впровадження інновацій.

2. Методика проведення теоретичної частини заняття: обговорення питань, що виникли серед студентів під час самостійної підготовки до заняття; контроль за ходом виконання домашнього завдання, контроль знань студентів, отриманих на лекції.

3. Питання з теоретичної частини заняття

1. Яким чином здійснюють планування інноваційної політики?
2. Які чинники враховують при наданні оцінки життєздатності проекту?
3. Основні етапи технології впровадження інноваційного процесу.
4. Склад учасників інноваційного процесу, їх взаємозв'язки та призначення.
5. Що значить «стратегія інноваційних процесів»?
6. Які мети впровадження інновацій.
7. Зміст та значення SWOT аналізу в інноваційній діяльності.
8. У чому полягають проблеми великих організацій при впровадженні інновацій?

4. Контроль за ходом виконання самостійної роботи студентами: Підготовка до виконання контрольних робіт за поставленими питаннями.

5. Методика організації самостійної роботи студентів: Студент при підготовці до заняття має знайти відповіді на наступні питання:

1. Яким чином здійснюють планування інноваційної політики?
2. Які чинники враховують при наданні оцінки життєздатності проекту?
3. Основні етапи технології впровадження інноваційного процесу.
4. Склад учасників інноваційного процесу, їх взаємозв'язки та призначення.
5. Що значить «стратегія інноваційних процесів»?
6. Які мети впровадження інновацій.
7. Зміст та значення SWOT аналізу в інноваційній діяльності.
8. У чому полягають проблеми великих організацій при впровадженні інновацій?

6. Література: основна [5]; додаткова [8-31].

РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовують
1. Рекомендована основна навчальна література	
1.1. Баскаков А.Я. Методология научного исследования: Учебн. пособие / А.Я.Баскаков, Н.В.Туленков. – К.: МАУП, 2002. – 216 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
1.2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукової діяльності: Навч.посіб. – К.: Кондор, 2003. – 216 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
1.3. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учебн. пособие / А.А.Лудченко, Я.А.Лудченко, Т.А.Примак [Под ред. А.А.Лудченко]. – К.: „Знання”, КОО, 2000. – 114 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
1.4. Прокопенко Н.Д., Крутыкин А.Н. Основы научных исследований. – Донецк: ИЭП НАН Украины – ДИЭХП, 2000.	ЗМ 1, ЗМ 2
1.5. Філіпченко А.С. Основы научных исследований: Конспект лекцій. – К.: Академвидав, 2004. – 196 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
1.6. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підручник / В.М.Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 296 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
2. Додаткові джерела	
2.1. Білуха М.Т. Основы научных исследований. К.: Вища школа, 1997. – 272 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
2.2. Державний стандарт України ДСТУ 3008 – 95 „Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”	ЗМ 1, ЗМ 2
2.3. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Львів, Світ, 2001. – 416 с.	ЗМ 1, ЗМ 2
2.4. Петрович Й.М. Менеджмент організацій: методи виконання випускних робіт: Навч. посібник / Й.М.Петрович, А.В.Дубодєлова та ін. – Львів:Вид-во Національного університету „Львівська політехніка”, 2000. – 160 с.	ЗМ 2
2.5. Эхо Ю. Письменные работы в вузах. Практическое руководство для всех, кто пишет дипломные, курсовые, контрольные, доклады, рефераты, диссертации. – 3-е изд. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 128 с.	ЗМ 2

3. Ресурси мережі Internet	
<i>Бібліотеки України</i>	
3.1. Національна бібліотека України ім..В.І.Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/	ЗМ 1, ЗМ 2
3.2. Національна парламентська бібліотека України http://www.nplu.kiev.ua/	ЗМ 1, ЗМ 2
3.3. Харківська державна наукова бібліотека ім.Короленка http://korolenko.kharkov.com	ЗМ 1, ЗМ 2
<i>Законодавство України</i>	
3.4. http://www.rada.kiev.ua	ЗМ 1, ЗМ 2
3.5. http://www.nau.kiev.ua	ЗМ 1, ЗМ 2
3.6. http://www.ukrpravo.kiev.com	ЗМ 1, ЗМ 2
3.7. http://www.liga.kiev.ua	ЗМ 1, ЗМ 2

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	4
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	4
СИСТЕМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	6
МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЬ.....	8
РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	12

Навчальне видання

Методичні вказівки до проведення самостійної роботи з дидактичним забезпеченням з дисципліни „**Економіка та управління нововведеннями в будівництві**”

(для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)

Укладачі: **СКАЛА** Геннадій Федосійович,
БІБІК Наталя Валеріївна

Відповідальний за випуск *В. І. Торкатюк*
Редактор *Д. Ф. Курильченко*
Комп'ютерне верстання *Є. Г. Панова*

План 2011, поз. 299М

Підп. до друку 04.11.2011 р.
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,5
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.